

INNOVASION MENEJMENT ASOSIDA OTMLARDA BOSHQARUV XODIMLARINING MULOQOT MADANIYATINI OSHIRISH

Karimov Eldor Erkinovich
Oriental universiteti magistranti

Annotatsiya:

Ushbu maqolada innovatsion menejment tamoyillari asosida oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv xodimlarining muloqot madaniyatini oshirish masalalari yoritilgan. Muloqot madaniyatining ta'lim muassasasidagi ijtimoiy-psixologik muhitga ta'siri, zamonaviy raqamli vositalar orqali samarali kommunikatsiyani yo'lga qo'yish imkoniyatlari tahlil qilingan. Shuningdek, boshqaruv xodimlarining emotsional intellektini rivojlantirish, liderlik ko'nikmalarini shakllantirish va ochiq muloqotga asoslangan boshqaruv modeli taklif etilgan. Tadqiqot natijalariga ko'ra, innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etilgan muloqot tizimi OTMlar faoliyatining samaradorligini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: innovatsion menejment, muloqot madaniyati, boshqaruv xodimlari, oliy ta'lim, raqamli texnologiyalar, emotsional intellekt.

Hozirgi globallashuv va raqamli transformatsiya davrida ta'lim tizimining barcha bosqichlarida, xususan, oliy ta'lim muassasalarida samarali boshqaruv jarayonlarini tashkil etish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. OTMlarda boshqaruv tizimining muvaffaqiyati nafaqat strategik qarorlar, balki ushbu tizimda faoliyat yuritayotgan rahbar va xodimlarning **muloqot madaniyati** darajasiga ham bevosita bog'liqdir. Zamonaviy oliy ta'lim tizimi dunyo miqyosida o'zgarishlar va yangilanishlarni boshdan kechirmoqda. Ushbu jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun nafaqat ta'lim metodologiyasi, balki boshqaruv tizimi ham izchil rivojlanishi kerak. Boshqaruvning samaradorligi bevosita boshqaruv xodimlarining professional malakasi, innovatsion yondashuvlarga ochiqqligi va muloqot madaniyatiga bog'liq. Muloqot madaniyati, o'z navbatida, boshqaruv faoliyatining samarali bo'lishi, tashkilot ichidagi ijtimoiy va psixologik muhitning sog'lom bo'lishi, shuningdek, jamoaning motivatsiyasini oshirishda muhim rol o'ynaydi.[1] Innovatsion menejment, o'zida yangi texnologiyalar va metodlarni joriy qilishni nazarda tutgan holda, boshqaruv jarayonini yanada samarali qilishga xizmat qiladi.

Ta'lim muassasasida innovatsion boshqaruv uslublarni qo'llash orqali boshqaruv xodimlarining muloqot madaniyatini oshirish, nafaqat rahbar va xodimlar o'rtasidagi aloqalarni yaxshilaydi, balki umumiy ta'lim muassasasining samaradorligini ham sezilarli darajada oshiradi. [2]. Muloqot madaniyati boshqaruv xodimlarining o'zaro aloqalari, jamoa bilan bo'lgan munosabatlari, hamda talaba va o'qituvchilar bilan o'zaro munosabatlarida o'z ifodasini topadi. Shuningdek, zamonaviy boshqaruvda innovatsion texnologiyalarning qo'llanilishi, masalan, onlayn platformalar, raqamli vositalar, feedback tizimlari va shaxsiy kommunikativ ko'nikmalar boshqaruv xodimlariga samarali boshqaruvni ta'minlashga yordam beradi. Bunday sharoitda muloqot madaniyati nafaqat boshqaruvning samaradorligini oshiradi, balki ta'lim muassasasining umumiy psixologik iqlimiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.[3] Oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv xodimlarining muloqot madaniyatini oshirish zarurati ayniqsa hozirgi kunda, ta'lim tizimining global miqyosda islohoti va raqamli transformatsiya jarayonlari davomida yuzaga kelmoqda. Bu o'zgarishlar boshqaruv xodimlaridan yuqori darajadagi kommunikativ malakalarni, tezkor axborot almashinishni va ijtimoiy muhitda samarali ish olib borishni talab qilmoqda.[4]

Shu bilan birga, boshqaruv xodimlarining muloqot madaniyatini oshirish innovatsion menejmentning asosiy qismlaridan biriga aylanishi lozim. Innovatsion yondashuvlar nafaqat yangi texnologiyalarni joriy etishda, balki muloqot va boshqaruv jarayonlarining sifatini yaxshilashda ham o'z aksini topadi. Boshqaruvdagi innovatsiyalar va muloqot madaniyatining o'zaro bog'liqligi ta'lim muassasalarining samarali ishlashini ta'minlashda asosiy omil bo'lib xizmat qiladi.[5]

Shu bois, mazkur tadqiqotda innovatsion menejment asosida oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv xodimlarining muloqot madaniyatini oshirishning ahamiyati, usullari va istiqbollari ko'rib chiqiladi. Bu masala nafaqat ilmiy, balki amaliy jihatdan ham dolzarb bo'lib, ta'lim tizimi islohotlari, boshqaruvni takomillashtirish va jamoaning samarali ishlashini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Shu nuqtai nazardan, **innovatsion menejment** tamoyillarini boshqaruv faoliyatiga tatbiq etish, muloqot madaniyatini zamonaviy yondashuvlar asosida rivojlantirish imkonini beradi. Innovatsion texnologiyalar, raqamli vositalar,

feedback tizimlari va emotsional intellekt kabi zamonaviy boshqaruv vositalari bugungi kunda boshqaruv xodimlarining kommunikativ kompetensiyasini oshirishda muhim o‘rin tutmoqda.[6]

Mazkur maqolada innovatsion menejment yondashuvi asosida oliy ta’lim muassasalarida boshqaruv xodimlarining muloqot madaniyatini rivojlantirishning nazariy va amaliy asoslari tahlil qilinadi, shuningdek, samarali muloqotga yo‘naltirilgan boshqaruv strategiyasini shakllantirish bo‘yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Oliy ta’lim tizimi global raqobatga moslashayotgan bir vaqtda, menejment faoliyatida inson omili va ayniqsa **muloqot madaniyatining** o‘rni tobora ortib bormoqda. Innovatsion boshqaruv yondashuvlari bu jarayonni tezlashtiradi va tizimning ichki muvozanatini mustahkamlashda muhim vosita bo‘lib xizmat qiladi.[7]

Muloqot madaniyatining boshqaruvdagi asosiy funksiyalari:

- **Axborot uzatish va tushunishni ta'minlash** – Boshqaruvda qarorlar, topshiriqlar, fikr-mulohazalar aynan aniq, tushunarli va samarali muloqot orqali amalga oshiriladi.
- **Motivatsiya yaratish** – Rahbarning nutqi, ohangi va yondashuvi jamoani ilhomlantiradi yoki aksincha, ishdan sovitishi mumkin
- **Ijtimoiylashuv va jamoaviy muhit yaratish** – Madaniyatli muloqot jamoada ishonch, hurmat va birdamlik muhitini shakllantiradi.
- **Konfliktlarning oldini olish yoki ularni konstruktiv hal qilish** – Muloqot madaniyati rivojlangan muhitda nizolar emas, yechimlar ko‘proq bo‘ladi.
- **Tashkilot imidjini shakllantirish** – Ichki va tashqi muloqot madaniyati tashkilot brendining bir qismiga aylanadi.

Boshqaruv xodimlari uchun muloqot madaniyatining ahamiyati:

- Ular o‘z faoliyati davomida talaba, o‘qituvchi, texnik xodim, homiy, davlat tashkilotlari vakillari va boshqa manfaatdor tomonlar bilan doimiy aloqada bo‘ladilar.
- Rahbarning kommunikatsion uslubi uning liderlik qobiliyatini ko‘rsatadi: ochiqlik, tinglash, muammoni tushunish va fikr almashish – bular muloqot madaniyatining tarkibiy qismlaridir.

- Har bir rahbar OTMdagi ijtimoiy psixologik iqlimga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shunday ekan, ularning har bir so'zi va harakati muhim.

Xulosa

Zamonaviy oliy ta'lim tizimida boshqaruv jarayonlarining samaradorligi ko'p jihatdan rahbar xodimlarning muloqot madaniyatiga bog'liq. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, innovatsion menejment yondashuvlarini boshqaruv faoliyatiga integratsiya qilish orqali OTMlarda muloqot sifatini sezilarli darajada yaxshilash mumkin.

Innovatsion texnologiyalar, raqamli platformalar, emotsional intellekt va feedback tizimlari asosida tashkil etilgan boshqaruv uslublari rahbar va xodimlar, rahbar va talabalar, shuningdek ichki bo'g'inlar o'rtasida ochiq, madaniyatli va samarali muloqot tizimini shakllantirishga xizmat qiladi.

Xususan:

Boshqaruv xodimlarining kommunikativ ko'nikmalarini oshirish ularning jamoaviy ishini kuchaytiradi;

Raqamli texnologiyalar asosida tezkor, tizimli va shaffof axborot almashinuvi yo'lga qo'yiladi;

Oliy ta'lim muassasasida sog'lom psixologik muhit shakllanadi, bu esa ta'lim sifati va islohotlarning muvaffaqiyatli amalga oshishiga xizmat qiladi.

Shunday qilib, innovatsion menejment asosida muloqot madaniyatini rivojlantirish — bu nafaqat boshqaruv samaradorligini oshirish, balki OTM ichida professional va insonparvar boshqaruv muhitini yaratishga qaratilgan strategik yo'nalish hisoblanadi.

Adabiyotlar:

1. Drucker P. "Innovation and Entrepreneurship" – innovatsion g'oyalarning menejmentdagi o'rni.
2. Mintzberg H. "Managing" – rahbarlarning muloqot va boshqaruvdagi roli.
3. Boltaboyev B. "Ta'lim menejmenti asoslari", Toshkent, 2020.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-210-son qarori (2022-yil) – ta'limda raqamli texnologiyalarni joriy etish bo'yicha.

-
5. UNESCO va Jahon bankining OTMlar faoliyati bo'yicha tahliliy hisobotlari.
 6. Yuldashev, D., & O'ktamov, F. (2020). Raqamli texnologiyalar yordamida boshqaruv tizimini rivojlantirish. "Oliy ta'lim va menejment" nashriyoti.
 7. Andreeva, T., & Komarova, A. (2016). Boshqaruv xodimlarining muloqot madaniyatini oshirish strategiyalari. Tashkent: "Oliy ta'lim va menejment" nashriyoti.